

Täysistunto

Torstai 12.5.2022 klo 16.03—18.34

2.1. Suullinen kysymys rajojen sulkemisesta poikkeusoloissa (Petri Huru ps)

Suullinen kysymys SKT 93/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt ensimmäinen aihealue, edustaja Huru.

Keskustelu

16.04 **Petri Huru ps:** Kiitos, arvoisa puhemies! Aamulla, vain muutamia minuutteja ennen presidentin ja pääministerin Nato-kannanottoa ja niin kutsutun harmaan ajan alkua, sisäministeriö ilmoitti, että komission mukaan rajan sulkeminen kokonaan tai turvapaikanhakuoikeuden rajoittaminen edes poikkeusoloissa ei ole sallittua. Suomi ei siis muka voisi sulkea rajojaan edes Venäjän hybridihyökkäyksen koittaessa. Onkin erikoista, miten tämä voi olla mahdollista. Komissio ei ole nimittäin puuttunut rajojen sulkemiseen Kreikan, Puolan tai Liettukaan tapauksissa. Sen lisäksi usealla EU-maalla on hätätilaa varten valmiina lainsäädäntö, jolla raja voidaan sulkea poikkeusoloissa. Kysynkin sisäministeriltä: miten Suomi eroaa näistä muista EU-maista, jotka ovat rajat sulkeneet?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ministeri Mikkonen, olkaa hyvä. [Perussuomalaisten ryhmästä: Konkretiaa, kiitos!]

16.05 **Sisäministeri Krista Mikkonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten edustaja tässä nosti esille, on varmasti syytä varautua siihen ja olemme varautuneet siihen, että nyt Suomen Nato-jäsenyysskeskustelun ja itse prosessin edetessä erityyppistä hybridivaikuttamista on luvassa. [Leena Meri: Joo, se on selvä! — Toimi Kankaanniemi: Tiedetään!] Tämän takia me huolehdimme meidän rajaturvallisuudestamme, [Sebastian Tynkkynen: Miten?] ja niin kuin olen monta kertaa tässä salissa jo aiemmin kertonut, meidän nykyisenkin lainsäädännön mukaan on mahdollista sulkea rajanylityspaikkoja. [Sebastian Tynkkynen: Mutta ei rajaa!] Tällaisiin erilaisiin tilanteisiin tietysti vastataan aina kulloisenkin tarpeen mukaisesti. Meidän viranomaisemme ovat erittäin hyvin valmistautuneet. He ovat suunnitelleet ja he ovat harjoitelleet erilaisia poikkeustilanteita, ja jos on tarve ryhtyä erilaisiin toimenpiteisiin, totta kai niihin ryhdytään. On aivan itsestään selvää, että Suomi itsenäisenä valtiona huolehtii omasta rajaturvallisuudestaan ja huolehtii rajojen koskemattomuudesta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Nyt pyydän niitä edustajia, jotka tästä aihealueesta haluavat esittää lisäkysymyksiä, nousemaan ja painamaan V-painiketta. — Edustaja Huru jatkaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2022 vp

16.06 **Petri Huru ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Perussuomalaiset ovat kuukausia esittäneet epäilyksensä, ettei hallituksella ole edes aikomusta valmistella lainsäädäntöä, jolla turvapaikanhakuoikeus voitaisiin keskeyttää, ja sanoimmekin jo muutama viikko sitten, että hallitus vie rajalait EU-komissioon, jotta he sanoisivat, ettemme voi sulkea rajaa. Tämä oli siis vihervasemmistolainen sumutus pahimmasta päästä, sillä kysymyksessä on kansallinen turvallisuus. Jopa Euroopan ihmisoikeustuomioistuimien väliratkaisussaan todennut, että suvereenilla valtiolla on oikeus päättää, keitä se alueelleen päästää. Ministeri Saarikko on sanonut useasti, että mikäli tällainen hybriditilanne tulisi, niin hallitus toimii ja raja voidaan sulkea kokonaan. Kysynkin nyt, ministeri Saarikko: miten te aiotte toimia?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Saarikko, olkaa hyvä.

16.07 **Valtiovarainministeri Annika Saarikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Raja ja sen turvallisuus on itsenäisen yhteiskunnan ja itsenäisen valtion ehkä tärkein osa. [Sebastian Tynkkynen: Konkretiaa! — Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Sen puolustaminen ja sitä kautta vapauden, koskemattomuuden ja turvallisuuden takaaminen on tämän hallituksen ykkösasia näinä poikkeuksellisina aikoina, tätä ennen ja tästä eteenpäin. [Mauri Peltokangas: Lainsäädäntö ontuu!]

Tämä komission kanta oli valitettava. En pidä sitä kovinkaan, miten sanoisin, Suomen asiaa helpottavana juuri nyt. Ja pitäisin erittäin perusteltuna, että tämä kanta, joka nyt Suomen lainsäädännön valmistelua on hankaloittamassa, käytäisiin kyllä vielä komission kanssa läpi korkeimmalla mahdollisella tasolla.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Purra.

16.08 **Riikka Purra ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Minä tiedän, ja tiedän, että te tiedätte, että suvereenilla valtiolla on oikeus suojata aluettaan ja kansalaisiaan vihamielisen valtion hyökkäyksiltä riippumatta siitä, ovatko nämä sotilaallisia tai jotain muuta.

Minä myös tiedän, että teillä oli pykälät tällaiseen lainsäädäntöön valmiina, mutta ne poistettiin hallituksen iltakoulussa poliittisista syistä. [Perussuomalaisten ryhmästä: Oh-hoh! — Oijoi! — Huhhuh!] Te päätitte lähettää tämän kokonaisuuden Euroopan unioniin poliittisista syistä saadaksenne sieltä tämän vastauksen, jonka me tiesimme, että sieltä tulee. [Sanna Antikainen: Törkeää!] Sen sijaan komissio tai edes tuomioistuimien ei ole moittinut niitä EU-jäsenmaita, jotka ovat toimineet tällä tavalla.

Hätätilapykälät löytyvät useiden jäsenmaiden lainsäädännöstä, myös normaaliajan lainsäädännöstä. Te laitate edelleen kansainväliset sopimukset ja ulkomaalaisten ihmisoikeudet suomalaisten kansalaisten ja Suomen turvallisuuden edelle. Kysyn: milloin te lopetatte tekemästä niin? [Sanna Antikainen: Kuinka te kehtaatte?]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ministeri Mikkonen, olkaa hyvä.

16.09 **Sisäministeri Krista Mikkonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me olemme tässä salissa moneen kertaan keskustelleet siitä, miten Suomi on varautunut erilaiseen hybridivaikuttamiseen, ja myös siitä, miten me olemme varautuneet tällaiseen mah-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2022 vp

dolliseen äärimmäiseen tapaukseen, että hybridivaikuttamista tehdään välineellistämisen kautta, elikkä pakotetaan rajan yli kolmannen maiden kansalaisia. Niin kuin monta kertaa olen kertonut, jo meidän nykyainsäädäntö mahdollistaa rajanylityspaikkojen sulkemisen, ja olemme tarkentamassa tätä lainsäädäntöä edelleen, niin että siinä myös kirjataan ylös se, että nimenomaan voidaan myös rajoittaa rajaliikennettä, voidaan ohjata toisille rajanylityspaikoille. Meidän viranomaisemme ovat erittäin hyvin varautuneet erilaisiin uhkakuviin. [Riikka Purran välihuuto]

Täällä puhutaan paljon siitä, että muilla EU-mailla olisi lainsäädäntöä, joka mahdollistaisi kokonaan turvapaikkahakemusten vastaanottamisen lopettamisen. Näinhän ei ole. Mutta on hyvä muistaa, että puhutaan lainsäädännöstä ja sitten puhutaan toisaalta operatiivisesta käytännön toiminnasta, [Puhemies koputtaa] siitä, miten reagoidaan, jos tällainen uhka on käsillä, ja silloin me reagoimme.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt on aikaraja tullut vastaan. — Edustaja Mari Rantanen.

16.11 **Mari Rantanen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kirjoitin kaksi viikkoa sitten blogiini, että hallitus ei tuo näitä rajapykäläiä eduskuntaan vaan te tulette toteamaan muutaman viikon päästä, että EU ei anna lupaa. Valitettavasti toivoin, että olisin ollut väärässä, mutta koska en ole mikään kansainvälisen oikeuden asiantuntija vaan poliitikko, niin eikö tämä juuri kerro siitä, että tässä on kysymys poliittisesta ilmaveivistä? Ja kun siihen vielä lisätään tämä edustaja Purran kertoma tieto siitä, mikä on kyllä eduskunnan käytävillä laajasti tiedossa, että nämä pykälät todella poistettiin hallituksen iltakoulussa, niin kyllä tämä on täysin poliittista toimintaa, ja voi olla, että tämä on jollekulle myöskin hallituskysymys. Tämä on erittäin vaarallista tämmöisessä ajassa, jossa Suomi antaa tällaisen viestin rajojen ulkopuolelle, että me emme sulje niitä missään tapauksessa. Kysyisin nyt: ymmärrän tämän vielä vihervasemmiston osalta, mutta varapääministeri Saarikko, [Puhemies koputtaa] miten te voitte olla mukana tällaisessa sumutuksessa?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Saarikko.

16.12 **Valtiovarainministeri Annika Saarikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin näinä aikoina luulen, että suomalaiset arvostavat sitä, että olisimme mahdollisimman yhtenäisiä [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] ja edustaisimme Suomea vahvaa, lujaa, sisukasta pientä kansaa, kun aika on poikkeuksellinen. [Sanna Antikainen: Kun vain hallitus tekisi työnsä! — Välihuutoja — Puhemies koputtaa] Tähän rokenen vedota, ja tämän eteen haluan itse tehdä työtä.

Korostan nyt, että meillä on paljon jo olemassa olevassa lainsäädännössä toimia, joilla voidaan esimerkiksi yksittäinen rajanylityspaikka sulkea. Korostan myös sitä, että tuo keskustelu EU:n suuntaan varmisti sen, että me pystymme entisestään vielä kiristämään normaaliaikojen lainsäädäntöä — ei siis edellyttäen poikkeusolosuhteita tai poikkeusaikoja — joka liittyy rajamme häirintään ihmisvirtoja sen yli osoittamalla. Mutta samalla totean, että tämä kysymys on vahvasti Suomen oman valtion kysymys, itsenäisen, suvereenin valtion, [Välihuutoja oikealta] joka tietää kyllä, mitä poikkeuksellisessa kriisitilanteessa tulisi tekemään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2022 vp

Ja kyllä, pidän perusteltuna, että EU-lainsäädäntöä Suomi pyrkii myös muuttamaan tältä osin, [Puhemies koputtaa] koska tämä ei ole yhteisestikään EU:n etu.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Seuraavaksi edustaja Peltokangas.

16.13 Mauri Peltokangas ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvostettu puhemies! Kansallinen turvallisuutemme tarvitsee nyt tekoja, ei pelkkää sananhelinää, jollaista olemme kuulleet tässä salissa nyt ajankohtaisen lainsäädännön osalta viimeiset viikot. On äärimmäisen raskasta ja vaarallista todellakin antaa sellainen signaali täältä Suomesta, että emme tule sulkemaan rajojamme missään tilanteessa. Haiskahtaa pahasti siltä, että hallitus on nyt vihreässä talutushihnassa ja vankasti. Onko näin, SDP ja keskusta? [Keskeltä: Ei! — Välihuutoja oikealta]

Meillä on Euroopassa yhteiset säännöt, ja hallitus puhuu paljon oikeusvaltioperiaatteesta. Voisiko sisäministeri kertoa: millaisen rangaistuksen Kreikka, Puola ja Liettua ovat saaneet toimiessaan kansallisesti vastuullisesti, sulkemalla rajansa täysin estäessään hybridi-vaikuttamista, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen hyväksymällä tavalla? Kertokaa! Me edustajat täällä salissa ja kansa lehterillä sekä tuolla ruudun takana haluamme suorita vastauksia. Yllättäkää ja vastatkaa kerran suoraan. — Kiitos. [Jussi Halla-aho: Se on liikaa vaadittu!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Mikkonen.

16.14 Sisäministeri Krista Mikkonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Totta kai me huolehdimme meidän rajaturvallisuudestamme. [Sebastian Tynkkynen: Miten?] Pidän erikoisena sitä, että tässä salissa kerta toisensa jälkeen annetaan ymmärtää, että me emme huolehtisi rajaturvallisuudesta, rajojen koskemattomuudesta ja itsenäisyydestämme. [Perussuomalaisten ryhmästä: Katsokaa peiliin! — Puhemies koputtaa] Ilman muuta me teemme sen. Ja näinä aikoina, kun me tiedämme, että erilainen hybridi-vaikuttaminen kiihtyy, me olemme varautuneet hyvin erilaisiin vaikuttamiskeinoihin, ja me vastaamme aina tilanteen mukaisesti.

Minua ihmetyttää se, miten täällä halutaan antaa sellaista kuvaa, että meidän viranomaiset eivät olisi ajan tasalla, [Jussi Halla-aho: Ministereistä on kyse!] viranomaiset eivät olisi varautuneet erilaisiin riskeihin. Itse asiassa tähän on yksi hybridi-vaikuttamisen keino, [Perussuomalaisten ryhmästä: Oho!] että halutaan luottamusta viranomaisiin madaltaa ja halutaan antaa ymmärtää, että Suomi ei olisi varautunut. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Risikko.

16.15 Paula Risikko kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olin itse viime kaudella tilanteessa, jossa johdin prosessia, jossa selvitettiin, pystytäänkö rajat laittamaan kiinni. Se oli nimenomaan TP-UTVAN kokouksen jälkeen, kun lähdettiin tätä prosessia tekemään. Silloin selvityksen tulos oli, että pitää tehdä sekä valmiuslakiin että rajavartioston lakiin muutos.

No, me olemme peräänkuuluttaneet sitä muutosta täällä nyt, ja te olette itse, arvoisa sisäministeri, todennut täällä, ettei sitä tarvita ja meillä ovat lait jo kunnossa ja että tämä on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2022 vp

nyt uusi tulkinta. Epäilen suuresti, että tällaista tulkintaa ei voi tehdä, koska viime kaudella selvitettiin, että sitä tulkintaa ei voi tehdä. Me tarvitaan ne muutokset sinne.

Kun täällä todettiin, että se on meidän omissa käsissä, niin miten te nyt aiotte sitten hoi-
taa tämän asian? Me toden totta tullaan tarvitsemaan sitä lähiaikoina.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Mikkonen.

16.16 **Sisäministeri Krista Mikkonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa, mikä nyt käytiin ja missä meidän ajatus oli, voisimmeko laittaa sinne valmiuslakiin tällaisen erillisen pykälän, todettiin, että sitä ei tule tehdä valmiuslain kautta vaan meidän täytyy huolehtia, että meidän ihan normaalissa rajalainsäädännössämme on riittävät säännökset siitä, miten voimme rajoja sulkea ja miten voimme rajaliikennettä es-
tää.

Nyt me olemme tuomassa tämän lain, ja tämä laki on lähtemässä lausunnolle. Siinä myös muutenkin rajalakeja vielä kerran katsotaan, mitä sellaisia muutoksia ja varmennuk-
sia siihen voidaan tehdä, jotta voimme paremmin varautua erilaisiin tilanteisiin. Nyt koska se ei tarvitse tätä valmiuslakia vaan nimenomaan voimme rajalain osalta tehdä näitä mu-
toksia, nämä muutokset ovat nyt lähdössä lausunnolle aivan pikapuoliin, todennäköisesti jo ensi viikon alusta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Räsänen.

16.17 **Päivi Räsänen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä ministe-
ri Saarikko totesi, että tämä komission kanta on valitettava. Nyt kun oikeus- ja sisäminis-
teriö, molemmat, ovat tämän kannan komission kanssa keskustelussa saaneet, kun on vas-
tattu, niin olisi tärkeää tietää selkeästi, mitä sieltä on kysytty ja millä tavalla kysymys on
asetettu.

Kun täällä käsiteltiin näitä hybridiuhkia, niin on hyvä, että hallitus valmiuslakiin nosti
tämän hybridiuhka-asian, mutta tuosta lainsäädännöstä todellakin jäivät ne konkreettiset
keinot puuttumaan näihin laajamittaisen maahantulon tilanteisiin, ja keskustelun yhteydes-
sä, ministeri Henriksson, te lupasitte, että nämä muutokset vielä tänne tulevat. Voitteko nyt
tämän vahvistaa, että ne tarvittavat muutokset ovat tulossa? Ja te voisitte varmasti myös
vastata siihen kysymykseen, [Puhemies koputtaa] mitä komissiolta tosiasiallisesti kysyt-
tiin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Henriksson.

16.18 **Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhe-
mies! Erittäin hyvää keskustelua, ja ensinnäkin haluan myös todeta omalta osaltani, että
hallitushan tekee kaikkensa tässä tilanteessa turvatakseen Suomen ja suomalaisten tulevai-
suutta. Siitä ei ole epäilystäkään. [Sanna Antikainen: Kyllä on!]

Suomi on erittäin hyvin varautunut, niin kuin sisäministeri täällä on nostanut esille, mut-
ta kaikki vastuulliset edustajat myös tässä salissa tietävät, että täällä ei voida avata yksi-
tyiskohtaisesti, miten operatiivisesti siellä rajalla tullaan toimimaan. Sen kaikki vastuulli-
set edustajat tietävät, [Välihuuto perusuomalaisten ryhmästä] ja pyytäisin, että myös kun-
nioitatte sitä ajatusta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2022 vp

Oikeusministeriö ja sisäministeriö ovat käyneet keskusteluja EU-komission kanssa mahdollisuudesta rajoittaa turvapaikanhakemusten tekemistä silloin, kun kyse on muutto-liikkeen niin kutsutusta välineellistämisestä, ja tässä rajanylityspaikkojen ja turvapaikka-hakemusten vastaanottamista koskevan menettelyn osalta keskustelussa ilmeni, [Puhemies koputtaa] että normaaliolojen lainsäädäntöä pystytään käyttämään pidemmälle kuin olimme aikaisemmin arvioineet, [Puhemies: Nyt ei tämän pidemmälle!] ja sen takia nämä muutokset tulevat nyt siihen rajalakiin, [Puhemies: Aika on täyttynyt!] ja tätä valmistelua sisäministeriö nyt tekee.